

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора медичних наук, професора Бойка Валерія Володимировича, завідувача кафедри хірургії №1 Харківського національного медичного університету, радника при дирекції наукової установи з наукової роботи ДУ «Інститут загальної та невідкладної хірургії ім. В.Т. Зайцева НАМН України», академіка НАМН України, Заслуженого діяча науки і техніки України на дисертаційну роботу Прокопенка Костянтина Анатолійовича «Оптимізація комплексного хірургічного лікування мінно-вибухових уражень у мирного населення», подану на здобуття наукового ступеня з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

Актуальність обраної теми дисертації. Сучасні умови, що характеризуються зростанням кількості воєнних конфліктів у густонаселених регіонах, спричинили істотне збільшення частоти мінно-вибухових уражень серед цивільного населення. Особливості таких уражень у мирних мешканців, зокрема вікові характеристики, наявність супутньої патології та відсутність засобів індивідуального захисту, зумовлюють зміну перебігу травматичного процесу, морфології ран та клінічного перебігу травматичної хвороби. Це, у свою чергу, потребує переосмислення існуючих підходів до лікування та адаптації військово-хірургічних протоколів до умов цивільної медицини з урахуванням принципів індивідуалізації.

В умовах триваючої військової агресії проблема надання допомоги цивільним особам із мінно-вибуховими ураженнями набула особливої значущості. У цьому контексті дисертаційне дослідження є своєчасним і спрямованим на вирішення актуальних завдань сучасної хірургії, зокрема щодо впровадження та адаптації концепції «damage control surgery» у практику лікування цивільних пацієнтів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження виконано в межах науково-дослідної теми кафедри хірургії №1 Полтавського державного медичного університету «Розробка сучасних науково обґрунтованих принципів стратифікації, моніторингу і прогнозування перебігу хірургічних захворювань та травм» (№ державної реєстрації 0120U101176), що підтверджує його відповідність актуальним науковим напрямам.

Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів, що представлені в дисертації. Представлена дисертаційна робота є самостійним, завершеним науковим дослідженням. Автором самостійно здійснено всі ключові етапи наукової роботи: від формування ідеї, визначення мети та завдань до аналізу отриманих результатів. Здобувач провів патентно-інформаційний пошук, опрацював наукову літературу, обґрунтував вибір методів дослідження, розробив інструментарій збору даних. У роботі проаналізовано 167 історій хвороб пацієнтів із мінно-вибуховими ураженнями, які перебували на лікуванні у хірургічному відділенні КНП ХОР «Обласна клінічна лікарня» у період з лютого 2022 року по квітень 2024 року. Автор безпосередньо брав участь у діагностичних і лікувальних заходах, включаючи хірургічні втручання. Проведено статистичну обробку результатів, їх узагальнення, сформульовано висновки та оформлено дисертацію.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій. Наведені у дисертації положення ґрунтуються на результатах власних клінічних досліджень автора. Для досягнення поставленої мети було сформульовано п'ять взаємопов'язаних завдань, реалізація яких забезпечила отримання достовірних результатів. Обсяг вибірки (167 пацієнтів) є достатнім для статистично обґрунтованих висновків. Використання сучасних клінічних, лабораторних та інструментальних методів дослідження підвищує наукову достовірність отриманих даних. Матеріал дисертації логічно структурований, ілюстрований та достатній для формулювання узагальнень. Висновки відповідають меті та завданням дослідження і є належним чином аргументованими.

Наукова новизна результатів дисертаційного дослідження. У дисертаційній роботі запропоновано нові підходи до оптимізації діагностики та лікування мінно-вибухових уражень у цивільного населення. Отримано сучасні дані щодо індивідуалізації лікувально-діагностичної тактики у цієї категорії пацієнтів.

Автором уперше розроблено комплексний алгоритм діагностики, лікування та маршрутизації мирного населення, який враховує тяжкість травми, анатомічну локалізацію ушкоджень. Запропонований підхід дозволяє прогнозувати перебіг травматичної хвороби та обґрунтовано обирати обсяг хірургічного втручання відповідно до принципів «damage control surgery».

Розширено уявлення про прийняття клінічних рішень в конкретних клінічних ситуаціях метою скорочення часу діагностичного етапу. Проведений багатофакторний аналіз довів ефективність запропонованого алгоритму та його переваги у клінічній практиці.

Висновок про повноту опублікованих основних положень дисертації.

Основні положення дисертації достатньо повно відображені у 10 наукових працях, серед яких 7 статей у фахових виданнях, затверджених МОН України, та 3 публікації у збірниках тез. Додатково отримано 2 свідоцтва про реєстрацію авторського права.

Наукове та практичне значення отриманих результатів та рекомендації щодо їх використання. Результати дослідження мають вагоме значення для розвитку сучасної хірургії та практичної медицини. Запропонований алгоритм дозволяє підвищити ефективність надання допомоги цивільним пацієнтам із мінно-вибуховими ураженнями, оптимізувати діагностично-лікувальний процес і покращити результати лікування.

Практична цінність роботи полягає у впровадженні індивідуального диференційованого підходу до вибору хірургічної тактики залежно від характеру ушкоджень. Результати роботи впроваджені та застосовується в практичній діяльності Комунального некомерційного підприємства Харківської обласної ради «Обласна клінічна лікарня» та Комунального некомерційного підприємства «Міська клінічна багатопрофільна лікарня №25»

Харківської міської ради та рекомендуються до широкого впровадження у практику.

Оцінка структури дисертації, мови та стилю викладення.

Дисертаційна робота викладена українською мовою на 167 сторінках комп'ютерного тексту, має чітку логічну структуру та відповідає вимогам до наукових робіт. Вона містить усі необхідні структурні елементи: анотації, вступ, огляд літератури, опис матеріалів і методів, результати власних досліджень, їх обговорення, висновки, практичні рекомендації, список джерел (337 посилань) та 5 додатків. Робота проілюстрована 27 таблицями та 6 рисунками.

У **вступі** дисертації автором аргументовано актуальність обраної тематики, чітко сформульовано мету та завдання дослідження, окреслено наукову новизну та практичне значення роботи, наведено відомості щодо впровадження отриманих результатів, їх апробації, а також представлено перелік наукових публікацій за темою дослідження.

Перший розділ містить аналітичний огляд наукової літератури, у якому відображено сучасний стан досліджуваної проблеми. Розглянуто основні поняття, класифікаційні підходи, особливості патогенезу мінно-вибухової травми та ключові аспекти надання хірургічної допомоги постраждалим із такими ушкодженнями. Обґрунтовано вибір напряму дослідження та його доцільність.

У **другому розділі** представлено характеристику дизайну дослідження та його методологічні засади. Наведено загальну клінічну характеристику обстежених пацієнтів, описано застосовані лабораторні й інструментальні методи, використані шкали оцінки тяжкості стану та прогнозування перебігу травматичної хвороби. Також висвітлено підходи до статистичної обробки даних і критерії оцінки отриманих результатів.

Третій розділ присвячено розробленому алгоритму діагностики та лікування, а також організації маршрутизації пацієнтів із мінно-вибуховими ураженнями, отриманими внаслідок військових дій. Автор детально описує особливості первинного обстеження, включаючи клінічні, лабораторні та

інструментальні методи, а також принципи розподілу пацієнтів залежно від тяжкості стану. Окрему увагу приділено обґрунтуванню вибору хірургічної тактики залежно від характеру ушкоджень.

Четвертий розділ містить результати порівняльного аналізу досліджуваних груп із урахуванням застосування запропонованого алгоритму діагностики, лікування та маршрутизації пацієнтів.

У розділі, присвяченому **аналізу та обговоренню результатів**, здійснено узагальнення отриманих даних, їх інтерпретацію та зіставлення з результатами інших досліджень.

На основі отриманих результатів дисертації здобувачем сформульовані висновки та практичні рекомендації, що логічно випливають із аналізу та обговорень отриманих результатів та повною мірою відповідають положенням, що сформовані в меті та завданнях роботи.

Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності.

Полтавський державний медичний університет має внутрішню систему перевірки академічних текстів на наявність запозичень. За результатами перевірки тексту дисертації, а також матеріалів, опублікованих у періодичних наукових виданнях встановлена відсутність ознак плагіату, самоплагіату, фабрикування, фальсифікування. Усі цитати позначені та належним чином відображені у списку використаної літератури.

Публікації та дисертаційна робота Прокопенка Костянтина Анатолійовича на тему: «Оптимізація комплексного хірургічного лікування мінно-вибухових уражень у мирного населення» не містить виявлених текстових та інших запозичень.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача. Суттєвих зауважень до змісту роботи немає. Виявлені поодинокі друкарські описки, деякі граматичні помилки, стилістичні неточності, на які вказано дисертанту. Втім, зроблені зауваження не впливають на позитивність оцінки дисертації та її вагомому наукового внеску до теоретичної та практичної медицини.

У плані дискусії хотілося б отримати відповіді на наступні запитання:

1. Які ускладнення найчастіше спостерігалися та як змінювалась їх частота після впровадження алгоритму?
2. Наскільки універсальним є розроблений алгоритм — чи може він застосовуватися в лікарнях із різним рівнем ресурсного забезпечення?

ВИСНОВОК

Дисертаційна робота Прокопенка Костянтина Анатолійовича «Оптимізація комплексного хірургічного лікування мінно-вибухових уражень у мирного населення» є завершеним самостійним науковим дослідженням, що має важливе теоретичне та практичне значення.

За актуальністю, сучасним методичним рівнем виконання, обґрунтованістю наукових положень і висновків, їх достовірністю і практичним значенням, повнотою викладу в наукових працях дисертаційна робота Прокопенка Костянтина Анатолійовича відповідає вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України №40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» №44 від 12 січня 2022 р. (зі змінами внесеними згідно з Постановою КМУ №341 від 21 березня 2022 р.), а її автор Прокопенко Костянтин Анатолійович заслуговує присвоєння ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 - «Медицина»

Офіційний опонент

Радник при дирекції наукової установи
з наукової роботи ДУ «Інститут
загальної та невідкладної хірургії
імені В.Т.Зайцева НАМН України»,
завідувач кафедри хірургії №1
Харківського національного
медичного університету,
академік, доктор медичних наук, професор

Валерій БОЙКО